

INSERTIUNI:

se plătesc cu prețuri foarte reduse.

Manuscrisurile sunt a se adresa redacției și acelea nu se înapoiază.

Epistole nefrancate nu se primesc.

ACTIVITĂȚEA

ABONAMENT:

Pe an 6 cor. pe 1/2 an 3 cor.

Pentru plugari—țărani pe an 4 coroane.

Pentru România și străinătate Pe an 16 franci.

Un număr costă 12 bani.

EDITOR, PROPRIETAR ȘI ȘEF-REDACTOR:

DR. AUREL MUNTEAN

Apare în fiecare Joi.

REDACTOR RESPONSABIL:

LAURIAN BERCIAN

Discurs de deschidere

rostit de *presidentul Asociațiunii Domnul Alexandru Mocsonyi, la adunarea generală, ținută în Orăștie la 14 Septembrie 1902.*

Adunările noastre generale sunt adevărate sărbători naționale. Cu însuflețire alergăm din toate părțile române ale patriei în fie-care an la un alt centru național, ca să sărbătorim marea idee, în al cărei serviciu ne-am pus: *ideea culturii poporului român din Ungaria.* Facem aceasta în conștiința înaltei importanțe a acestei idei.

Scim, că cultura este cel mai însemnat factor de putere al popoarelor în toate timpurile, între toate împrejurările. Sunt însă timpuri și împrejurări, când — precum o simțim și noi — chestiunea culturii poate să devină pentru un popor chiar o *chestiune de viață.* (Așa-i!) Astfel lupta pentru cultură nu este altceva, decât *lupta pentru existența națională.* (Aprobări vii.)

Firesce, numai cultura adevărată are această putere conservatoare, iar cultura adevărată nu poate să fie alta, decât numai și numai *cultura națională.* (Aprobări.)

Dacă cultura poporului este — precum deja etimologia cuvântului ne-o îndigitează — cultivarea însușirilor intelectuale și morale ale unui popor, și dacă tocmai aceste însușiri sufletesci în specifică lor sintesă psihică constituie caracterul național al aceluia popor, atunci e lucru invederat, că *numai cultura națională este cultura adevărată.* (Aprobări vii.)

Și precum caracterul național se manifestă în limba, în modul de gândire și simțire, în datinele și moravurile, în tradițiunile și idealurile naționale, în poezia și industria națională, în portul na-

țional și altele, așa și cultura națională are să îmbrățișeze întreaga viață națională în toate manifestațiunile ei. Ea are să conserve, să cultive, și unde e de lipsă să nobiliteze toate elementele naționale ale vieții poporului. Ea are să desvoalte conștiința națională, baza culturii naționale, sentimentul religiosității, baza moralității, patriotismul, baza virtuților cetățenesci, spiritul economic, baza prosperării materiale, simțul estetic, baza nobleței inimii, cu un cuvânt cultura națională are să deslege toate puterile rămase încătușate prin vicisitudinea timpurilor, are să deștepte toate puterile latente ale poporului, ca astfel să fie asigurată în butul tuturor periclor amenințătoare, *existența națională a poporului român din Ungaria.* (Aprobări și aclamări.)

Vedem cât de mareă este ideea culturii naționale și cât de mari și vitale sunt interesele legate de realizarea ei. (Așa este!)

Dar cât de mareă este ideea, atât de grea este realizarea ei. Este o operă grandioasă, ba putem zice, o operă gigantică, la care ne-am angajat. Aceasta firesce nu poate fi opera unei singure generațiuni, dar este o operă deamă de stăruințele cele mai nobile ale generațiunilor, este o operă care pretinde dela fie-care generațiune încordarea și concentrarea tuturor puterilor sale. Și dacă undeva, apoi aici se potrivește pentru noi devisa: *viribus unitis,* căci dacă undeva, apoi aici în sînul Asociațiunii noastre ne este dată posibilitatea de a concentra toate puterile noastre. (Aprobări vii.)

Prin Asociațiune ni-s'a deschis arena, la pragul căreia dispar toate veleitățile despărțitoare; pe această arenă ne prezentăm desbrăcați de toate particula-

rismele, de toate divergențele confesionale, politice, locale ori provinciale, pe acest teren ne întâlnim cu toții uniți într'un cuget și o simțire.

Asociațiunea este *expresiunea unității și solidarității naționale pe terenul cultural al poporului român din Ungaria;* iar prin organizarea ei ni-e dată posibilitatea concentrării puterilor noastre. Astfel ca o zi epocală va străluci în analele ei ziua, în care Asociațiunea va vedea organizată sub stindardul său *întreaga inteligență română ca o armată bine disciplinată în serviciul cauzei naționale.* (Așa este.)

Concentrarea națională deci să ne fie lozinca. (Aprobări vii.) Ear' despărțimintele noastre deja înființate și cari se vor înființa încă, prin cari Asociațiunea vine în atingere nemijlocită cu poporul, sunt chemate a ne apropia pas de pas de această organizare națională.

Și în această privință imi servesce spre deosebită plăcere a putea releva în acest moment solemn faptul, că între bine meritatele noastre despărțiminte, ale căror zel și devotament merită laudă, ocupă loc distins despărțimintul Orăștiei.

Prestațiunile acestui valoros despărțimint ne îndreptățesc la frumoase speranțe. Cu astfel de speranțe a venit Asociațiunea în aceste regiuni romanice, ca să-și țină astădată la sediul acestui despărțimint, la acest focular național de bun renume, adunarea sa generală. (Trăiască!)

Eu din parte-mi sunt convins, că speranțele noastre vor fi justificate. În această convingere și cu salutare frățască declar adunarea deschisă. (Trăiască!)

Convocare.

Dela despărțimintul IX. al «Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român» în Orăștie.

Adunarea gen. ordinară a despărțimintului se va ținea în Orăștie la 6 Noemvrie st. n. 1902 înainte de amiază la 11 ore în biserica gr-or. eventual, dacă răceala nu ar permite, în sala hotelului »Transsylvania« cu următorul

Program.

1. Deschiderea adunării prin directorul despărțimintului.
2. Citirea raportului general despre afacerile despărțimintului dela ultima adunare până azi.
3. Raportul cassarului despre starea financiară și citirea membrilor »Asociațiunii« de pe teritorul desp.
4. Exmiterea unei comisiuni de trei pentru censurarea raportului și a socoatei anuale.
5. Exmiterea unei comisiuni de trei pentru conscrierea membrilor noi și încassarea taxelor dela membrii vechi.
6. Citirea eventualelor disertațiuni intrate în comitet.
7. Raportul comisiunilor exmise sub punct 4 și 5.
8. Alegerea alor 2 delegați pentru adunarea gen. a »Asociațiunii«.
9. Eventuale propuneri referitoare la afacerile desp. și promovarea școlii aceleia.
10. Designarea locului unde se va ținea adunarea gen. în anul viitor, și
11. Încheierea adunării generale prin director-președinte.

La această adunare se invită cu toată stima inteligența și poporul de pe teritorul despărțimintului.

Orăștie, la 2 Octomvrie st. n. 1902.

Vasile Domșa,
director.

Laurian Bercian,
secretar.

Din literatura dramatică chineză.

(Urmare și fine).

În culmea acestor încurcături, din fericire pentru Hai-Tang, judecătorul suprem al țării aude despre acest proces curios. El intervine și dă ordinul, ca să se desemneze cu cretă un cerc pe parchetele sălii tribunalului și copilul să fie așezat în mijlocul cercului. Apoi ordonă, ca cele două femei să-l tragă din toate puterile de câte-o mână și, care va reuși să-l ia cu totul, al aceleia va fi copilul. Femeia legitimă începe imediat să tragă copilul, în vreme-ce Hai-Tang stă de-o parte și plânge. Soldații tribunalului o lovesc neîncetat cu bice și ea strigă mereu: «Mai bine vreau să mor sub lovituri de bice decât să-mi chinuesc copilul, pe care l'am crescut cu atâta greutate.» Atunci judecătorul suprem convins de adevărul cauzei, pronunță hotărârea următoare: «Copilul este al femeii, căreia îi este frică să-i facă rău, iar nu al aceleia, care ar fi în stare să-l chinuiescă așa de tare până i-ar rupe chiar și mâinile, numai să poată avea în urma acesteia marea moștenire. Judecătorul nedrept dela început va fi demisionat, martorii falși vor primi câte optzeci de bice, iar soldații câte-o sută. Și în ceea-ce privește afacerea cu

femeia adulteră și amantul ei, amândoi vor fi tăiați în câte-o sutădouăzeci de bucăți.

În această dramă vedem un cas analog într'u cât-va cu acela, judecat de înțeleptul Solomon din Biblie. Este exprimat și în drama aceasta acelaș sentiment puternic al iubirii de mamă. Hai-Tang rabdă lovituri de bice, preferă chiar să moară dacă s'ar cere, numai să nu-și vadă copilul, copilul ei, într'o stare de suferință, întins și chinuit.

Drama Pi-pa-ki a poetului Kao-tong-kia, care trăia prin secolul XV, se ține de categoria dramelor numite «domestice» și e una dintre cele mai însemnate drame chineze. Editorul chinez al acestei drame, făcând o introducere a lucrării, spune următoarele: «În orice oraș sau sat, când se aude de reprezentarea dramei Pi-pa-ki, toți se grăbesc să ia parte la reprezentație. Și în momentul, când actorii încep a recita scenele foametei și ale despărțirii, scene așa de mișcătoare și admirabile, în care Țai-Yong roagă pe «Fiul Cerului» să-l ajute și când Cio-U-Niang își vinde pelerul, ca să poată cumpăra un sicriu și adună pământ pentru ridicarea mormântului, atunci toți spectatorii au fețele roșii de plâns. Și până la sfârșitul reprezentației, se aud numai gemete, suspine și strigăte.

Cio-U-Niang e tipul cel mai perfect al soției virtuoză și modeste. În vremea absenței

îndelungate a bărbatului ei, ajunge la cea mai mare sărăcie și murind tocmai atunci socrul ei, n'are nici cu ce să-l înmormenteze. Din cauza aceasta își taie pelerul și umblă ziua întregă pe strade, ca să găsească un cumpărător. E tristă, slăbită. Se opresce de multe ori și strigă: — «Păr de vânzare! Să nu vă tocniți cu mine; eu n'am părinți, nici bani.» Dar nimeni nu o aude, nimeni n'are lipsă să cumpere peler. Și desperată, într'un rënd cade jos și strigă: — «Dacă în loc de un cadavru vor fi două, cine le va înmormenta?»

Atunci însă un vecin cu numele Ciang auzind strigătele ei, i-se face milă și-i spune să se întoarcă acasă, că va găsi suma ce-i trebuie pentru înmormentare. Cio-U-Niang se învesește, mulțămese lui Ciang pentru fapta sa nobilă și-i dă pelerul. Ciang îl primesce. — «Il voui păstra, spune el, ca o amintire a faptei tale frumoase de iubire fiască.»

După-ce își înmormentează socrul, ea pleacă pe jos la Peking, ca să-și caute bărbatul, despre care nu mai are nici o știre. Ca să aibă ce mânca cântă și cerșeste pe drum. În Peking voește să dea slujbe la biserici pentru sufletul răposatului ei socru. Pentru-ca să poată face mai ușor aceasta, se face servitoare și mai târziu călugăriță. În vremea aceasta însă, cerul îi răsplătește bunătatea inimii sale, o face să-și regăsească

bărbatul, care e vesel și aduce bani mulți, de oare-ce a reușit la examenele dela palatul împăratesc și a fost ales mandarin.

Acestea sunt înțelesurile pe scurt ale câtor-va drame dintre cele mai bune din literatura chineză.

E de importanță încă, că muzica joacă un rol foarte însemnat la Chinezi și prin școlile se pune mare pond pe instrucția musicală. În cărțile vechi chineze se spune, că etatea cea mai potrivită în care omul trebuie să înceapă a se ocupa cu muzica este etatea de treizeci de ani. În școlile superioare din China, mandarinii de muzică sunt mai superiori chiar și decât mandarinii de geografie și de matematici. Sala de învățământ a mandarinilor de muzică se află în palatul împăratului.

În vremurile mai vechi, pe lângă muzică se punea mare pond și pe dans. În timpurile mai noue dansul și-a pierdut mult din importanța lui de odinioară, deși tot mai sunt până astăzi trupe de dansatori, care sunt angajate în continuu la palatul din Peking.

Dansul chinez constă cu deosebire numai din mișcări de corp și foarte rar obvin sărituri, ca în dansurile noastre.

Stelian Russu.

Asociațiunea

pentru cultura poporului român din Maramureș.

(Urmare și fine).

În anul 1870 înființându-se în Sighet o preparandie de stat și făcându-se pași pentru strămutarea preparandiei dela Năsăud la Gherla, ca să fie o preparandie diecesană, a fost cu neputință a se susține preparandia română din Sighet. Drept aceea Asociațiunea pentru cultura poporului român din Maramureș a început a desvolta activitatea sa pentru înființarea unui internat pentru pruncii școlari.

Spre scopul acesta sa exoperat o soluțiune prea înaltă din 17 August 1872, în înțelesul căreia Maiestatea Sa Apostolică-regsă a binevoit a concede, ca fondul dăruit de preparandia română să se folosească pentru zidirea și înființarea unui convict român.

În adunarea generală a Asociațiunii din 20 August 1872 pentru efectuarea zidirii internatului s'a ales un comitet stătător din membrii: Vasiliu Mihalca, vice-comite, Paul Lipcsey, jude la tribunal și Dr. Ioan Mihaly, fisc comitatens.

În acel timp Asociațiunea a dispus numai cu un capital de 2061 fl. 20 cr. Și cu această sumă modestă s'a început zidirea convictului și s'a condus prin Dr. Ioan Mihalyi cu un zel și perseveranță atât de mare, încât numele acelor trei membri din comitetul Asociațiunii, dar' mai ales a lui Dr. Ioan Mihalyi, trebuie să fie înscris cu litere neșterse în istoria culturi poporului român din Maramureș și în inima fie-cărui Mărmășan.

Cu un capital modest de 2000 floreni avem astăzi în Sighet un palat frumos, cu ridicătură și cu încăperi de a putea primi 50 elevi.

Valoarea acelu zid astăzi este 120 mii coroane, și este întabulat sub titlul »convictului gr.-cat. român«.

Au trebuit câțiva ani până-ce sau putut ridica acel zid frumos, în care restimp Asociațiunea ținea numai când și când câte o adunare, pentru a se consulta despre zidire și a primi raționiniul totdeauna corect al casarilor săi.

În urmă a sosit timpul, ca să se deschidă alumneul român din Sighet.

Spre scopul acesta s'a conchemat adunarea generală a Asociațiunii pe 21 Noemvrie 1885, în care s'a ales de președ. Vasiliu Mihalca, vice-comite, de vice-președ. Mihail Kőkényesdy, vicar și de notar Tit Bud, protopop. În adunarea aceea s'a decis deschiderea alumneului român din Sighet, ceea-ce în anul școlar 1886/1887 s'a și efectuit, primindu-se în internat 12 studenți.

Ca să se poată susține convictul, a trebuit de nou să aducă jertfe poporul român din Maramureș, și a și adus și aduce continuu, căci aproape 50 inși mireni, preoți, docenți și comunități s'au făcut membrii fondatori ai Asociațiunii, cu taxa de 200 floreni parte de 100 floreni și din an în an se fac oferte de sute floreni pentru susținerea convictului.

Dela deschiderea convictului român din Sighet au trecut 16 ani și de atunci până la finea anului școlar trecut, Asociațiunea a spesat cu întreținerea elevilor din institut 33308 floreni sau 66616 coroane.

O sumă considerabilă depusă pe altarul culturi poporului român din Maramureș.

Aievea abia se află ținut român în patrie, care să fi adus atâtea jerte pentru cultura poporului român, ca aceste 49 comune române din Maramureș.

Mare e jertfa aceasta, mai ales dacă luăm în considerare, că Români din Maramureș sunt miseri, locuiesc în niște jinuturi muntoase și nefructifere.

În convictul român din Sighet dela 1887 până acuma sa'u crescut 87 elevi interniști și sa'u ajutat mulți cu locuință, ear' alții cu vipt.

Dintre elevii crescuți în acest convict avem deja preoți, profesori, avocați, dirigători, notari, docenți, farmaciști, pădurari și un redactor, pe dl Vasiliu Meșter dela »Tribuna«.

Avem de a mulțumi foarte mult zelu-lui președ. Asociațiunii noastre, Magn. dn Petru Mihalyi, ablegat dietal, care conduce

Asociațiunea din 1887, și fratelui său Dr. Ioan Mihalyi, cassarul Asociațiunii noastre, cari precum în tinerețile lor, așa și acuma în etate înaintată au fost și sunt patronii cei de frunte ai Asociațiunii și ai convictului nostru.

Anii trec și cu dinșii trecem și noi dar' faptele rămân.

Am aflat drept-aceea de lipsă a descrie aceste și până-ce se va eda istoricul Asociațiunii pentru cultura poporului român din Maramureș.

Dar' și pentru aceea, ca să se știe, care e cauza, că în Maramureș nu se înființează un despărțământ al Asociațiunii generale pentru literatura română și cultura poporului român.

Puțini câți suntem în Maramureș, cu jertfe mari susținem Asociațiunea noastră și convictul român din Sighet. A susținea două Asociațiuni nu suntem în stare la susținerea convictului din Sighet și alor 18-22 elevi anual facem serviciu poporului român din Maramureș, ear' ca să luăm asupra noastră și alte greutăți, nu ne poate obliga nimenea.

Sighetul-Maramureșului, la 14 Oct. 1902.

Tit Bud,

vicarul Maramureșului,
vice-președ. Asociațiunii și
directorul convictului.

CONCURS

În scopul conferirii stipendiilor și ajutoarelor ce se votează pe anul 1903 din fundațiunea »Andronic«.

I. pentru învățăcei de ori-ce meserie,
II. pentru sodali deveniți de atari în decursul anului 1902,

III. pentru sodali cari au lucrat fără întrerupere 6 ani meseria lor și au dat dovezi despre dexteritatea lor pentru de a putea deveni măestri, prin aceasta se scrie concurs pe lângă următoarele condițiuni.

Toți petenții la ajutoare și stipendii au să producă în general:

1. Carte de botez.
2. Atestat dela comună despre averea proprie ori a părinților.
3. Atestat familiar dela parochul locului despre familia părinților concurentului, ori, fiind el căsătorit, despre familia sa având a se indica în acest atestat, câți prunci minoreni sunt în familie, câți cercetează școala și câți mai sunt la meserie.

Concurenți pot fi numai români ortodocși născuți în arhidieceasa Transilvaniei.

În special mai au să dovedească:

I. Învățăceii.

- a) că au implinit anul al 12-lea al etății;
- b) că au cercetat școala poporală ori altă școală superioară;
- c) că au încheiat contract cu maestrul și că contractul este înregistrat la autoritatea industrială [pretură și magistrat];
- d) adeverințe dela maestru despre sporiul ce' arată în meserie, despre diligență și purtarea morală.

Contractul trebuie aclus la cerere în original sau în copie autenticată.

II. Sodalii.

- a) că au terminat anii de învățăcel în anul 1902, ceea-ce vor dovedi prin atestatul autorității industriale [art. de lege XVII din 1884 §. 67];
- b) că au purtare bună și fac spor mulțumitor, ceea-ce vor dovedi ori cu cartea de lucru, ori cu adeverință dela maestru;
- c) cei-ce vor dovedi că sunt membri ai unei reuniri de meseriași și că cunosc mai multe limbi, vor avea preferință.

III. Sodalii, cari sunt în condițiuni de a deveni măestri.

- a) să aibă certificatul de maestru;
- b) să fi lucrat cel puțin 6 ani fără întrerupere ca calfă, ceea-ce vor dovedi cu cartea de lucru, eventual cu adeverințe dela maestri, la cari au lucrat;
- c) în cerere să se arete anume locul unde voesc să se așeze ca măestri, ce fel de mijloace mai au pentru de a începe meseria pe soțoteala lor;

d) să dovedească cu atestat dela oficiul parochial, că cercetează biserica noastră și e creștin bun și moral.

Dela toți concurenții se recere, ca cere-rile să fie scrise și subscrise cu mâna lor proprie, adresate Consistoriului arhidiecesan gr.-or. din Sibiu, să le înainteze până la 31 Decemvrie 1902 stilul vechiu.

Acei concurenți cu oare-cari studii gimnasiale, cari să vor aplica ca învățăcei la sculptură în lemn, bårdășit și la zidărit sau vor fi aplicați deja ca învățăcei ori sodali la aceste meserii, și cei din urmă vor să se perfecționeze în meseria lor, ori în ateliere mai mari, în cari să poată câștiga praxa recerută, vor fi considerați cu ajutoare mai mărișoare.

Cererile neinstruite în regulă și cele înainteate dupa termin, nu se vor considera.

Consistoriul arhidiecesan.

Prepararea seminței de sămănat.

Prima condițiune indispensabilă a ori și cărei semințe este curățirea ei de corpuri streine și sortarea ei. Prin dare la vânturătoare — machină, — datul asupra vântului sau vânturat în latur, prin cernut și dat la trior, semința se poate alege și curăți binișor de ori și ce residuri și corpuri streine.

Nicăiri și nici-odată nu are agricultorul așa bună ocaziune de a alege și curăți sămănturile sale de buruieni, mărăcini etc. decât la curățitul seminței; și în alegerea și curățirea ei, el nici-odată nu poate face prea mult. Parasiții vegetali: cuscuta și orobanche unic la ciur se pot înlătura prin curățirea seminței de trifoiu, de sămăntă lor etc.

Afară de curățirea minuțioasă se mai dă uneori seminței și alte îngrijiri, pentru a-i favoriza germinațiunea sau de a feri plantele contra atacurilor a diferiți parasiți vegetali și animalici. Uneori pe timp de secetă sau când ne-am întârziat cu sămăntul, udăm sămăntă cu 2-3 zile înainte de sămănat, în scop de a grăbi germinarea și răsărirea ei.

Totuși udarea și germinarea prealabilă a ei în apă, până ce i-a dat rădăcina și embrionul, poate să ne fie de multe ori funestă și dăunătoare, mai cu samă atunci, când pământul este uscat și timpul secetos; căci embrionul dezvoltat ne găsind umiditate suficientă în pământ, el tânjesce sau se usucă cu totul și atunci sămăntura este compromisă. De asemenea și pe un timp ploios, când timpul e rece, sămăntă încă neumflată și neîncolțită, resistă mai bine decât cea deja încolțită. Ear dacă timpul este cald, și pământul are destulă umiditate, atunci sămăntă germinează și răsare și așa în scurtă vreme.

Cu toate acestea uneori și în special la anumite semințe cari germinează anevoie: porumb, tutun, sfeclă etc. o udare prealabilă a seminței, cu 2-3 zile înainte de sămănat, este avantajoasă și nu are nici un pericol.

În unele localități și regiuni este obiceiul de a face porumbul și alte semințe cu baleză, găinațuri și diferite cirueli și soluțiuni, cu principii alimentare, cu var etc. pe de-o parte pentru a le înlesni germinarea și nutrițiunea plantei, și de alta de a preveni uneori și anumite maladii și boale la plante.

Pentru combaterea și fericeirea cerealelor: grâului, orzului etc. de rugină, tăciune, malură și alți parasiți vegetali, prin distrugerea prealabilă a sămăntelor — sporii — lor, ne servim de sulfatul de cupru, supranumit popular »peatră vânăată«. Pentru aceasta să ia un chilogram de peatră vânăată, și se disoalvă în 200 litre de apă, punându-se soluțiunea într'un vas mare: putină, ciubăr, etc. Apoi punem în ea 5 hl. de grâu, ca soluțiunea să stea cu un lat de mână d'asupra și mai sus decât grâul, care apoi se amestecă bine cu un băț ori rud, de mai multe ori pe zi, ca să se ude bine, și fie-care bob și să vină în contact direct cu sulfatul de cupru, ear în urmă să lasă să stea în ea 24 oare — dintr'o zi în alta.

Când avem de sulfatat cantități mari de grâu, și nu dispunem de vasele necesare pentru udatul lor în vase, atunci îl stropim bine cu soluțiunea în grămadă, și-l amestecăm de re-peșite ori cu lopata, ca fie-care grăunțe să se ude și sulfatate în de ajuns. Prin sulfatul de cupru se distrug sporiul parasitului, ear' bobul de grâu dacă este nevătămat, rămâne intact.

Își perd însă forța germinativă toate acele boabe, cari au fost rupte, stricate ori și numai vătămate la mașină prin o mică sgrătură.

După sulfatare îl sămăntăm îndată, și dacă în ziua următoare timpul este ploios, sau că a plouat și pământul este moale, încât nu-l putem sămăna, atunci scoatem grâul din soluțiune, eventual din grămadă și-l uscăm bine, ear' uscat apoi îl putem păstra cât de mult, fără nici o temere de a se strica, sau ca sulfatarea să-și peardă efectul ei.

Sulfatarea cu peatră vânăată, este pentru grâu mijlocul cel mai nimerit și mai ieftin între toate. Varul nici pe jumătate nu este atât de eficace ca ea.

Toate celelalte germinatoare și esențe, ce se debitează în comerț, sub diferite numiri: germinătoare, saramuri diverse etc. nici una din ele nu are vre-o importanță deosebită, decât că ele sunt de 10-20 ori mai scumpe, și poate au mai puțin efect decât peatra vânăată, și în parte se compun și ele din sulfat de cupru.

NOUȚĂȚI

— *Petrecere cu dans* se va arangia de către tinerimea română din Deva și jur cu ocaziunea sfințirii bisericii gr.-or. din Deva, în sala redoutei orașenești de-acolo, Duminecă în 27 Octomvrie v., 9 Noemvrie n. 1902. Pentru comitetul arangiator: Dr. Aurel Vladi, president. Dr. Iustin Pop, vice-president. Nicolau Schiau, secretar. Dionisiu Ardelean, cassar. Virgil Olariu, controlor. Venitul curat este destinat pentru decorarea internă a bisericii. Inceputul la 8 ore seara. Prețul de intrare: de persoană 2 cor., de familie 5 cor. Oferte benevole să primesc cu mulțumită și se vor cuita publice.

— *Convocare.* În conformitate cu punctul 8, §-ul 20 din Statute, membrii »Reuniunii femeilor române din comitatul Hunedoarei«, precum și toți aceia, cari se interesează de înaintarea și cultura femeilor române, prin aceasta se convoacă: la adunarea generală ordinară ce se va ținea Duminecă, la 9 Noemvrie 1902 st. n. în Deva, localitatea Casinei române d. a. la 3 ore.

Deva, la 26 Oct. 1902.

Elena Hosszu-Longin n. Pop,

presidentă.

Dionisie Ardelean n.
secretar.

— *Bucovina.* Episcopul titular Dr. Vladimir de Repta, a fost numit de Maiestatea Sa, Archiepiscop și Mitropolit în Cernăuți. După cum scrie »Deșteptarea« numirea aceasta a fost primită cu multă bucurie în întreagă Bucovina și noului Mitropolit, la reîntoarcerea din Viena, i-s'au făcut frumoase manifestațiuni omagiale. Dr. Repta, e archimandrit și magistrator al arhidiecesei Bucovinene. A fost născut la 1841 în Banilărusească. A studiat la Cernăuți, Bonn, Viena, München și Zürich. A fost multă vreme profesor de universitate în Cernăuți.

— *Defraudare la „Aradi Ipar-és Népbank“* în Arad. Epidemia defraudărilor continuă a grasa la noi în țeară. În zilele acestea s'au descoperit la »Aradi Ipar-és Népbank« o defraudare de K 309,000.—comisă în curs de vre-o 10 ani de directorul general al acestei bănci Adolf Böhm, care parte a perdut aceasta sumă la bursă, parte și-a plătit cu ea datoriiile făcute. Defraudarea a descoperit-o șef-contabilul băncii Hechs Béla, care a urmărit deja de mai mult timp cu neîncredere activitatea directorului său.

Böhm deschidea la bancă, pe numele unor locuitori cu vază din Arad câte un cont, efectuind în numele lor diverse afaceri de bursă; diferințele ce

se iveau le anticipa banca și se treceau în debitul comitenților fictivi. Sosind în zilele acestea în absența directorului Böhm, delat un agent de bursă o telegramă prin care se cerea de urgență achitarea unei diferențe de K. 40,000, Hechs, căruia i-s'a părut lucrul suspect, a cercetat cauza mai deaproape și a dat de urma manipulațiilor frauduloase.

Tras la răspundere, Böhm, care zace bolnav aproape de moarte, și-a recunoscut păcatele, evaluând însuși dauna cauzată la circa K. 305,000.

Cu toată mărimea daunei banca nu este periclitată, căci direcțiunea garantează pentru ori-ce pagubă provenită din defraudarea aceasta și a depus deja K. 200,000—.

Spre a preveni ori-ce crasă, ce ar putea provoca năvălirea în masă a deponenților la ghișeurile băncii, direcțiunea a luat din timp toate măsurile de lipsă, îngrijindu-se de numărul necesar. De fapt deja în ziua primă s'au replătit depozite în suma de K. 400,000, ceea ce a liniștit puțin spiritele agitate și a restabilit încăva încrederea publicului.

Scontrarea efectuată imediat după descoperirea defraudării a constatat că mai sunt și alte iregularități.

„Aradi Ipar-és Népbank“ s'a fondat la 1869; posedă un capital social de K. 1.000.000, Reserve de K. 772,000 și Depozite de K. 5.000.000.

— **Ce venit are Rothschild?** Avera casa Rothschild din Viena e enormă. Bilanțul acestei firme pe anul trecut a fost încheiat și s'a constatat că capitalul este de 11 miliarde 116 milioane 594.672 coroane. Dacă luăm în considerare, că capitalul lui Rothschild aduce numai 4% interese anuale, ceea ce însă e eschis, căci îi aduce cel puțin 10%, atunci putem socoti venitul anual al acestui bancher colosal. Rothschild are în cazul acesta un venit anual de peste 400 milioane coroane; venitul pe o singură zi e de 1,200,000 coroane, pe minută 833 coroane și pe secundă 13 coroane. Cea mai mare parte a averii colosale a lui Rothschild e plasată în întreprinderi sigure industriale și puține ramuri de industrie sunt, cari nu lucră cu capitalul lui Rothschild. Ce zic la aceste date socialiștii?

— **Alegere de preot.** Sinodul parochial gr. or. din Orăștioara-de-sus, protopresbiteratul Orăștiei, sub conducerea d-lui protopop Vasile Domșă, a făcut alegerea de preot Duminecă, în 2 Noembrie a. c. întrunind toate voturile dl Ioan Romoșan, teolog absolut cu deplină calificăție.

Ne bucurăm din inimă pentru aceasta acaușiție bună, ear' comunei Orăștioara numai gratula îi putem pentru aceasta alegere nimerită. Avem nădejde, că noul ales va fi la înălțimea chemării sale.

— **Sinuciderea unui president de tribunal.** Vineri s'a sinucis în Budapesta presidentul tribunalului din Solnoc, Dr. Iosif Sárkány. Dinsul a sărit jos din etagiul al 4-lea al casei Nr. 50 din strada Kerepesi și a murit imediat. In busonarul lui s'a aflat o epistolă de următorul cuprins: »Numele meu este Dr. Iosif Sárkány. Sunt president de tribunal în Solnoc. Contra insomniei, de care sufer, moartea e remediul cel mai bun. Mor ca să scap de durerile îngrozitoare.»

— **O jertfă a clevetirilor femeiești.** Intre soția lui Iosif Berian și a lui Iosif Chirilă din loc se iviră niște clevetiri, cari avură de urmare, că Duminecă seara — afirmative — *Iacob Plugar*, cantorul cu jinerii săi: Iosif

Chirilă și Avram Gheorghean pândiră pe Iosif Berian, care venea din cârciuma lui Lipták, către casă și întâlnindu-l în strada-mare a Pelarilor, năpădindu-l îl loviră cu ciomege și sapine, până rămasă ca mort, nu numai, dar' îl și desbrăcără de vestimente. — Acum se află în agonie și după-cum se zice, abea va scăpa cu vieța.

— **Calendarul poporului** pe anul comun 1903. Sibiu. Editura »Tipografiei«, societate pe acții. Conține afară de partea calendaristică cele mai necesare de a se ști referitor la postă și telegraf, scala timbreilor, bisericile și școalele române, reuniunile noastre, precum și o frumoasă parte literară. In deosebi schița »Avram Iancu« e de tot interesantă pentru toți Românii. Sunt apoi povești frumoase, poesii, anecdote și alți articoli interesați și instructivi. In rubrica »Răvașul nostru« sunt descrise toate evenimentele mai însemnate din viața națională a Românilor. »Calendarul Poporului« mai conține portretul lui Avram Iancu, al decedatului episcop Mihail Pavel, al poetului bănățean Victor Vlad Delamarina etc. Mai sunt în acest calendar sfaturi bune pentru popor țergurile și o mulțime de inserate.

— **Sfaturi pentru apărare împotriva ofitcei.** Dl ministru de interne a publicat de curând o broșură, în care e descrisă ofitca sau boala uscată și mijloacele de apărare împotriva ei. Aceasta broșură se găsește la primării pentru a fi împărțită în dar poporului.

— **O altă jertfă a dragostei.** Mihailă Dimoidin Bretea-română, servitor aici în Orăștie a avut relații de dragoste cu o fată, și fiind-că dorinții de a se căsători, a pus pedeci fata și ai ei, tinerul Mihailă a beut esență de oțet cu scop de a-și curma firul vieții.

Luni dimineața l-a aflat poliția în agonie pe promenada orășenească, ear' în aceeași zi a și repausat. Părdalnică de dragoste unde duce tineretul!

— **Planul cel nou de tragere al loteriei de clase.** Din cel mai nou plan de tragere al loteriei de clase reg. ung. priv., care se începe la 20 Noembrie, putem cunoaște reformele cele mai interesante ale loteriei. Numărul câștigurilor s'a înmulțit cu un șir considerabil de câștiguri principale și alte câștiguri însemnate, prin ceea-ce suma câștigurilor s'a ridicat dela 13.160,000 cor. la 14.459.000 cor. Se vede dar' că înmulțind numărul losurilor cu 10.000 s'a ridicat și suma câștigurilor cu un mil. de cor. Din câștigurile cele noue amintim unul de 80.000 cor., unul de 50.000, unul de 25.000, unul de 20.000, cinci de câte 10.000 cor. Prin înmulțirea câștigurilor celor mari a devenit, fără îndoială, și șansele de câștig mai mari.

— **Invenția lui Stephenson.** In 6 Octomvrie 1829 s'a întâmplat lansarea pe șine a primei locomotive, invenția grandioasă a lui Stephenson. Anglia se poate lăuda cu aceasta, căci lansarea s'a întâmplat între Manchester și Liverpoole. Când Stephenson a inventat locomotiva, a primit dela lordul Plate John o sumă oare care de bani pentru a-și construi o locomotivă. Toată lumea îl ținea cam nebun pe Stephenson. Când prima locomotivă a lui Stephenson făcù proba lângă Liverpool, oamenii începură a se interesa față de minunata invenție. El făcù petiție la parlamentul englez, ca să primească îngăduință a construi o linie ferată mai lungă. Parlamentul i-a și dat îngăduință cu majoritate de un vot. Toată lumea lua nainte de aceasta în batjocură propunerea lui Stephenson, dar acum primind îngăduința dela stat, speculanții prevăzură importanța acestei invenții. Dar oamenii ziceau, că aduce o mulțime de nenorociri: foc, stricarea aerului și altele. Dar cu toate acestea în Liverpool s'a format o comisie de

trun, care a făgăduit 12,000 funți sterlingi aceluia, care va putea construi o locomotivă mai complectă. Concursul s'a întâmplat între Manchester și Liverpool în 6 Oct. 1829. Dintre cei patru concurenți a câștigat premiul Stephenson față de Hancock și față de un inginer svedez. Publicul present la concurs nu s'a increzut în locomotiva lui Stephenson, fiind aceasta foarte simplă pe lângă ceialalți trei monștri. Dar abea s'a început concursul și mașina lui Stephenson, s'a adevărit mai bună, căci până-ce celelalte naintau foarte încet, locomotiva lui a făcut într'o oră 12 chilometri, ceea-ce pe timpul acesta era distanță destul de mare. In ziua următoare s'a făcut și vagoane; peste câteva săptămâni s'a început seria trenurilor, cea mai minunată invenție a veacului XIX-lea.

— **Cine a descoperit cărbunii de peatră?** Acum, când cărbunii de peatră joacă un rol așa de însemnat în industrie, comerțu etc., e foarte interesant a ști, cine și cum au fost descoperite aceste petri prețioase. In Pennsylvania trăia în anul 1791 un Neamț sërăc, Günther, care se ocupa cu vênatul. Umblând odată prin pădure, a aflat un câmp întreg de »petri negre« despre care povestea unii oameni, că ard. El însă nu credea acest lucru, ci îl considera de poveste. Fiind bătrân, abia mai putea vênă atâtă, ca să trăiască de pe o zi pe alta. Odată l'a prins o furtună prin pădure și abia putù scăpa într'o peșteră. Trecând furtuna, plecà încet spre casă. Pe drum găsi o mulțime de »petri negre«. El își umplu buzunarele cu ele și ducându-se acasă le băgă în foc, ca să vadă dacă ard sau nu. Mare i-a fost mirarea, când a vëzut, că petrele ard. El descoperi aceasta unui om bogat din împrejurime, care se convinse îndată despre valoarea acestor petri. Bătrânul vênător Günther îi arată câmpul plin de cărbuni de peatră, primind în schimb câte-va lanțuri de pământ sterp. Günther a murit în miserie, pe când acela, căruia îi descoperise secretul, ajunsese milionar.

— **Wilhelm Tell și mërul.** Intr'un oraș din America s'a predat deunăzi opera »Wilhelm Tell«. In operă e o scenă, când Wilhelm Tell, renumitul vênător și pușcaș, ia la ochi cu săgeata un mër pus pe capul fiului său. Mërul cade lovit de săgeată, dar copilul rămâne neatins. La reprezentațiunea de acum însă actorul, care reprezenta pe Wilhelm Tell, a voit spre scopuri de reclamă să repraducă scena aceasta întocmai. El însă neavând săgeată la îndemână, a folosit pistolul. A pușcat odată, n'a nimerit. Publicul a început să murmure. Atunci a pușcat a doua oară, dar în loc să nimerească mërul de pe capul copilului, a nimerit pe copil în frunte, care cu capul spart de glonț a căzut mort la pământ. La aceasta priveștiște s'a produs o panică mare între privit-ri. Mai multe femei au leșinat. Publicul înfuriat a voit să prindă și să omoare în bătaie pe ticălosul actor, dar acesta a scăpat cu fuga.

Strămutare de locuință.

In momentul grabnicei noastre plecări dela Rêhău la Sebeșul-săsesc, nefiind în stare a putea visita și saluta personal pe toate rudeniile și pe toți amicii noștri din comună, le zicem pe aceasta cale un rămas bun și le exprimăm profunda noastră mulțumire pentru toată stima și încrederea de până-acuma, ear' onor. public străin le facem cunoscut, că din 1 Noembrie a. c. locuința noastră stabilă va fi în orașul Sebeșul-săsesc, în casele noastre proprii din Str. Sicolorum Nr. 53.

Ioan Oncescu,
notar cercual pensionat și soția.

Despre plantările pomilor roditori.

(Urmare și fine).

Distanța la cari trebuie puși pomii pitici unii de alții, e dela 3m. 50—4m. Cea mai bună plantație e atunci, când se face în chincons san în triunghi echilateral; însă e bună și în cuadrație sau în pătrat.

Pentru înființarea de grădini mari de pomi roditori cu trunchiul înalt, ar fi prea costisitor, să se desfunde toată suprafața, ci ne mărginim prin a face gropi de 0.80—1m. adâncime și 1m. 20—1m. 50 lărgime. Forma cea mai bună pentru gropi e cea circulară, deoarece-ce numai atunci se va avea o uniformitate în creșterea rădăcinilor.

La facerea gropilor stratul de pământ de d'asupra, (stratul vegetal) se pune într'o parte a gropii; ear cel dela fund în cealaltă parte.

Când se astupă gropile, pământul care a fost d'asupra se pune la fund și care a fost la fund, amestecându-se și cu puțin gunoiu descompus, se pune d'asupra.

Pentru plantațiunile de toamnă, cum am zis mai sus, gropile trebuie făcute din August sau pe la începutul Septemvrie, lăsându-se deschise cel puțin o lună de zile, spre a se aerisi. De s'ar face plantarea imediat după terminarea gropilor, am avea o nereușită sigură, prin faptul, că pământul scos din groapă fiind crud, numai după-ce va sta cât-va timp în contact cu agenții atmosferici, se face propriu pentru plantare.

Pentru plantațiunile de primăvară, gropile trebuie făcute din toamnă și se lasă deschise în timpul erno.

Distanța la cari trebuie puși pomii cu trunchiul înalt unii de alții e dela 8—10 m.; și fiind-că distanța între dînșii e destul de mare, e de recomandat a'i intercala cu pomi pitici, ca meri altoiți pe Doucin și Paradis și peri pe Gutui. Acești pomi fructifică foarte repede, deși au o durată scurtă, dar avantajul e că până la 15—20 ani, când cei cu trunchiul înalt se vor desvolta îndestul, avem roade dela cei pitici. După 20 ani îi putem desființa, rămânând numai cei cu trunchiul înalt.

Timpul cel mai favorabil pentru plantare e toamna dela 25 Septemvrie până la 15 Octomvrie, prin faptul, că în aceasta epocă seva descendentă (coboritoare) nefiind cu totul oprită, contribue la formarea de rădăcini noue. Pe lângă aceasta pământul nefiind prea umed, se poate intercala cu ușurință între rădăcini.

Dacă pământul e prea umed, nu se poate introduce bine între rădăcini și astfel rămânând locuri goale, pomii sunt expuși la diferite boale, precum albeața rădăcinii, etc. Aceasta se întâmplă mai ales dacă plantațiunile se fac primăvara, când pământul e prea umed.

De aceea sfătuesc să nu se facă plantațiuni când pământul se găsește în asemenea condițiuni.

Deplantările (transplantarea) arborilor.—Sub cuvântul deplantare, se înțelege mutarea unui pom din școală la locul difinitiv.

Aceasta lucrare trebuie făcută cu mare îngrijire, căci de aci atîrnă în mare parte prinderea, și se face numai toamna sau primăvara. Dacă voim să transportăm (mutăm) un pom toamna, mai înainte de a-i cădea frunza, prima grijă este de a-l curăți de frunze, evitând cu chipul acesta, încrețirea scoarței prin oprirea transpirațiunii (care se face prin frunze).

Când scoatem un arbore din școală, de asemenea trebuie multă băgare de seamă, spre a-l scoate pe cât se

va putea cu toate rădăcinile. După scoatere, pomii trebuiesc ținuți până în momentul plantării la loc definitiv, într'un loc adăpostit de vânturi, acoperindu-cu pae spre a ținea cât se poate puțin rădăcina în contact direct cu aerul.

Dacă pomii au de suportat călătorii lungi, e bine să se facă un ameste cu balegă de vacă și puțin pământ argilos, în care să înmoaie rădăcinile și după aceea să înfășură în muschi sau frunze de nuc udate puțin.

Înainte de a planta un pom, trebuie să-i verificăm rădăcinile, tăind pe acelea cari au fost strivite la scoatere

Tăierea se va face cu un cuțit foarte tăios, spre a rămânea tăetura netedă. Tăetura se face oblic și în jos spre a se așeza bine pe pământ când pomul se plantează.

Dacă pomii ce voim să plantăm nu-i posedăm și-i comandăm din altă parte, la sosire trebuiesc căutați dacă nu cum-va sunt uscați. În cazul acesta trebuiesc ținuți mai multe ceasuri cu rădăcinile în apă și după aceea se pun culcați cu rădăcinile în pământ la un loc adăpostit, până în momentul plantării, bine înțeles udând pământul din jurul rădăcinilor.

Când pomii comandați ne sosesc degerați, trebuiesc ținuți așa ambalați (impachetați) câte-va zile într'o pivniță sau alt loc, unde temperatura să nu fie mai mare de cât 4—5 grade, apoi se stropesc cu apă rece.

Se scot din pivniță atunci când temperatura de afară e moale, și nu trebuiesc expuși brusc la acțiunea soarelui.

La plantare ne servim de doi oameni, unul care ține pomul și celalalt dă pământul. Înainte de a așeza pomul se va fixa în mijlocul fiecărei gropi câte un tutor (aceasta merge cu seamă pentru pomii cu trunchiul). Pomul se așază lângă tutor ținându-l cu mâna stângă, iar cu mâna dreaptă se aranjază rădăcinile spre a se afla în poziția lor naturală, și se introduce pământ înăuntrul ele cu degetele, spre a nu rămânea goluri. Spre a se introduce și mai bine pământul între rădăcini, e bine a mișca puțin pomul în sus și în jos, însă foarte încet, spre a nu turbura rădăcinile.

Se va planta la aceeași adâncime cum a fost de unde s'a scos.

După plantare, trunchiul pomului se leagă de tutor, însă foarte slab, căci dacă s'ar lega strins de tutor, pomul ar rămânea spânzurat prin așezarea pământului din groapă, care e afinat.

Legătura strinsă se va face numai atunci, când pământul s'a așezat îndestul.

Forma legăturii va fi aceea de opt (8) învelind pomul în dreptul legăturii cu mușchi sau fin moale, spre a nu se strica coaja prin atingerea tutorului când bate vântul.

Imediat după plantare, pomii trebuiesc bine udați, spre a putea veni rădăcina bine în atingere cu pământul.

I. S. C. A. N. D. Cojocaru.

Sz. 4855/1902. évi tjkvben.

Árverési hirdetmény kivonat.

A mária-radnai kir. jbir. mint telek-könyvi hatóság közhirrre teszi, hogy a »Lipována« tak. és hitelintézet végre-

hajtónak Szokolan György szorossági lakos végrehajtást szenvedő elleni 74 kor. tőkekövetelés és jár. iránti végrehajtási a m.-radnai kir. jbiróság területén levő a szorossági 15 sz. tjkvben A I. 12—28 rsz. 44, 45, 149, 235, 493, 552, 553, 576/a, 577/b, 610, 627, 630, 684, 690, 986 hrsz. ingatlanokból és utánna járó erdő és legelő illetőségéből Szokolán Gyorgye jutalékára az árverést 694 kor. ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1903 évi január hó 17 napján d. e. 10 órakor Szorosság község házánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alul is eladatni fognak.

Árverezni szándékoznak tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át vagy is 69 kor. 40 fill. készpénzben, vagy az 1881. évi LX. t.-cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881 évi november 1-én 3333 sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt ovadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni a vagy az 1881. évi LX. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

A kir. jbiróság mint tlkvi hatóság.

Kelt M.-Radnán, 1902 évi október 6-án.

Polgár,
kir. albiró.

Sz. 4879/1902. évi tjkvben.

Árverési hirdetmény kivonat.

A mária-radnai kir. jbiróság mint teiekönyvi hatóság közhirrre teszi, hogy Róth Lajos bajai lakos végrehajtónak Russz Constantin bajai lakos végrehajtást szenvedő elleni 120 kor. tőkekövetelés és járuléki iránti végrehajtási a m.-radnai kir. jbiróság területén levő a bajai 113 tjkvben A I. 9—19 rsz. 231, 828, 1534, 1596, 1627, 1744, 1839, 1960, 2126, 2127, 2128, hrsz. ingatlanokra és utánna járó A I. 20, 21 hrsz. a. erdő és legelő illetőségre 620 kor. a bajai 22 tjkvben A I. 5 hrsz. 152 hrsz. egész házra 640 kor. s az u. e. tjkvi A I. 6—10 rsz. 377, 793, 2117, 2160, 2161 hrsz. ingatlanból és utánna járó A I. 11, 12 hrsz. ingatlanokból Russz Constantin jutalékára az árverést 486 kor. ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1903. évi január 20 napján d. e. 1/2 11 órakor Baja község házánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alul is eladatni fognak.

Árverezni szándékozők tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át vagyis 62 kor. 64 fill. illetve 48 kor. 60 fill. készpénzben, vagy az 1881. évi LX. t.-cz. 42 §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi nov. 1-én 3333 sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt ovadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881 évi LX. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

A kir. jbiróság mint tjkvi hatóság.

Kelt M.-Radnán, 1902 évi október hó 9-én.

Polgár,
kir. albiró.

„DACIA“

institut de credit și economii, societate pe acții.

Reședința societății: **Orăștie** (Szászváros, Broos).

Birourile societății se află în casele proprii:
(Strada Berăriei nr. 12 lângă posta regească).

Capital social 100.000 cor.

Operațiunile societății sunt:

A) primește depuneri spre fructificare.

a) depuneri fără anunț până la 100 cor. 5 1/2 %.

b) depuneri mai însemnate cu anunț de un an cu 6%.

c) depuneri făcute de biserici, școale, corporațiuni culturale ori cu scop de binefacere cu 6%.

Contribuția erarială pentru sumele depuse se plătește prin institut.

Regulamentul special pentru depuneri se cuprinde în libelul de depuneri.

Depuneri, ridicări și anunțări se pot face și prin postă și se rezolvază fără întârziere.

B) Acoardă credite personale pe lângă cambii sau obligații cu caventați.

C) Acoardă împrumuturi pe efecte.

D) Acoardă împrumuturi pe lângă siguranță ipototecară.

E) Institue ramul de amanetare pe aurituri, argintării, pe lângă dispozițiile legale existente, procurându-și concesiunea forului competent.

F) Cumpără și vinde efecte publice, pe cari în cas de lipsă le poate lombarda.

G) Cumpără și vinde realități.

H) Cumpără și vinde ori-ce lucruri mobile.

I) Tot felul de întreprinderi comerciale și economice, în societate cu alții ori singură.

K) Finanțează patente.

L) Arândează și exarândează realități și alte drepturi și întreprinder-de tot soiul.

Directiunea.

„Minerva“ inst. tipogr., societate pe acții

in Orăștie Szászváros.

Opuri —
Bilete de log.
Broșuri —
Circulare —
Bil. de vizită
Invitări —
Bilanțuri —
Acții —
Cap. de epist.
Placate —
Ord. de dans
Adrese —
Compturi —
Note —
Preț Curent.
Anunțuri —
Registre —
Imprimare —
Couverte —
Bilete de cun.
Etc. etc. etc.

Există deja de 14 ani și este pro-
văzută cu tot felul de material
necesar, ca ori-care altă tipografie.

Institutul Tipografic

„Minerva“

pe lângă că efectuește ori-ce co-
mande repede și cu prețuri mode-
rate, se îngrijește totodată ca toate
acelea să fie estetic lucrate și
fără erori.

Până de prezent se bucură de sprigi-
nului celor mai îndepărtate orașe. Dovadă
aceasta despre promptitudinea și
acurateța cu care efectuește ori-ce
lucrare.

Ca unica tipografie românească în
acest mare comitat, se roagă de bine-
voitorul sprigin al celorlalte institute
rom., precum și al privaților.